

Näinkin meitä kasvatettiin, Eeva-Leena Vaahtio

Afrikassa lasten kasvatukseen osallistuvat kuulemma kylän kaikki aikuiset. Siinä ei ole mitään uutta meille, joilla oli onni käydä Vellilää 1950-luvulla. Tulin itse ensimmäiselle luokalle syksyllä 1955 ja pääsin ylioppilaaksi keväällä 1963.

Meitä kasvattivat vanhempien ja opettajien lisäksi ainakin vahtimestari Bruno Yrjöläinen ja hänen rouvansa, joka toimi ruokalan emäntänä. Yrjöläinen oli vakaa herra, johon oli viisasta pitää pientä etäisyyttä, ettei tulisi mitään sanomista. Kyseessä oli sama ilmiö kuin nyt aikuisena tiellä poliisiauton kohdatessa. Sitä alkaa heti miettiä, onko jokin rike tullut tehdyksi.

Jotta meistä tulisi kunnan ihmisiä, rouva Yrjöläinen joutui ruokaa jakaessaan turvautumaan hyvinkin kouraantuntuviin kasvatustoimenpiteisiin. Kasvavina varhaisnuorina energiantarpeemme oli suuri ja ruokatuntiin mennessä hirveä nälkä kumi vatsassa. Niinpä juoksimme kilpaa ja kiljuen kiviportaita alas ruokalaan. Vieläkin ihmettelen, ettei mitään pahaa haveria koskaan sattunut eikä kukaan jäänyt takaa tulevien jalkoihin. Portaikossa ei muistini mukaan ollut edes valaistusta, tai jos oli, hyvin himmeä.

Ruokalaan syöksyimme kuin nälkäinen hunnilauma, jonka rouva Yrjöläinen kuitenkin hetkessä hiljensi. Ruokaa ei tulisi, ennen kuin osaisimme käyttäytyä. Uhkausta tandittivat voimakkaat puukauhan iskut pöytään. Taisipa hän verrata meitä susilaumaankin, mikä ei ollut ihan reilua susia kohtaan. Sama näytelmä toistui joka päivä. Se oli rituaali, jonka piti näin toistua. Entäpä, jos olisimme jonain päivänä olleet hiirenhiljaa? Olisiko rouva Yrjöläinen viettänyt unettoman yön miettiessään, mikä meitä vaivasi? Tai olisiko meidän päivämme ollut pilalla, ellei rouva olisi tarttunut puukauhaansa ja huutanut?

Meistä sen ajan koululaisista kertonee jotain, että Piltzin kaupan valkotakkiset tädit joutuivat turvautumaan samanlaisiin uhkauksiin. Pilzillä myytiin maailman ihanimpia kanelikakkoja. Jos vain taskun pohjalta löytyi sen verran killinkejä, että niillä kanelikakon sai, niin ostettavahan se oli. Oven täydeltä ryntäsimme Piltzille ja täytimme koko pienen maitokaupan melullamme. Silloin Piltzin täti otti lattiaharjan, hakkasi sillä pöytää ja huusi. Yhtään kanelikakkoa ei myytäisi ennen kuin hiljaisuus tulisi. Ja tulihan se. Lämmin kanelikakko tuoksui ja maistui taivaalliselta, mums! Raesokerin ympäröimä hillosilmä säästettiin viimeiseksi ja tahmaiset suut pyyhkäistiin takin hihaan.

En koskaan enää sano, etteivät nykynuoret osaa käyttäytyä.